

A. POKLADNÍ PLNĚNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU

1. Záměry schváleného rozpočtu na rok 2010

Státní rozpočet na rok 2010 byl schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR 9. prosince 2009 **zákonem č. 487/2009 Sb.**, který **stanovil příjmy ve výši 1 022,2 mld. Kč, výdaje ve výši 1 184,9 mld. Kč a schodek ve výši 162,7 mld. Kč.**

Východiska přípravy státního rozpočtu na rok 2010 byla následující:

- výdajové rámce na léta 2010 a 2011 stanovené usnesením Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR č. 966/2008;
- střednědobý výhled státního rozpočtu ČR na léta 2010 a 2011 schválený usnesením vlády č. 1194/2008 a předložený PSP ČR na vědomí;
- predikce základních makroekonomických indikátorů do roku 2012 (zpracovaná Ministerstvem financí v červenci 2009);
- zákon č. 362/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s návrhem zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2010;

- zákon č. 418/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu.

Rozpočet vycházel z predikce makroekonomických indikátorů pro rok 2010, které tvoří jedno z podstatných východisek pro odhady rozpočtových čísel jak na straně příjmů, tak na straně výdajů. Návrh rozpočtu počítal s meziročním přírůstkem hrubého domácího produktu ve stálých cenách o 0,3 %, s prognózou meziroční míry inflace 1,1 % a průměrnou mírou nezaměstnanosti 8,5 %.

Následující tabulka naznačuje tendence základních ukazatelů schváleného rozpočtu na rok 2010 ve srovnání s rozpočtem a skutečností roku 2009:

v mld. Kč

	2009		2010	Rozdíl SR 2010- SR 2009	Rozdíl SR 2010 Skut.2009	Index v % SR 2010/ SR 2009	Index v % SR 2010/ Skut.2009
	Rozpočet schválený *)	Skutečnost	Rozpočet schválený				
Celkové příjmy	1 114,00	974,61	1 022,22	-91,78	47,60	91,8	104,9
<i>Daňové příjmy (bez poj. na SZ)</i>	<i>595,52</i>	<i>485,36</i>	<i>534,74</i>	<i>-60,78</i>	<i>49,38</i>	<i>89,8</i>	<i>110,2</i>
DPH	194,10	176,72	188,60	-5,50	11,88	97,2	106,7
Spotřební daně (vč. energetických daní)	143,90	123,84	141,10	-2,80	17,26	98,1	113,9
DPPO	130,30	83,34	100,30	-30,00	16,96	77,0	120,4
DPFO	107,20	85,65	88,30	-18,90	2,65	82,4	103,1
Ostatní daňové příjmy	20,02	15,82	16,44	-3,58	0,62	82,1	103,9
<i>Pojistné na SZ</i>	<i>396,68</i>	<i>347,86</i>	<i>367,13</i>	<i>-29,56</i>	<i>19,27</i>	<i>92,5</i>	<i>105,5</i>
<i>Nedaňové a ost. příjmy</i>	<i>121,80</i>	<i>141,39</i>	<i>120,35</i>	<i>-1,45</i>	<i>-21,04</i>	<i>98,8</i>	<i>85,1</i>
Celkové výdaje	1 166,18	1 167,01	1 184,92	18,74	17,91	101,6	101,5
<i>Běžné výdaje</i>	<i>1 052,09</i>	<i>1 033,84</i>	<i>1 069,47</i>	<i>17,38</i>	<i>35,63</i>	<i>101,7</i>	<i>103,4</i>
<i>Kapitálové výdaje</i>	<i>114,09</i>	<i>133,16</i>	<i>115,45</i>	<i>1,35</i>	<i>-17,72</i>	<i>101,2</i>	<i>86,7</i>
Saldo SR	-52,18	-192,39	-162,70	-110,52	29,69	311,8	84,6

*) vč. zákona č. 423/2009 Sb., kterým se změnil zákon č. 475/2008 Sb., o státním rozpočtu

V porovnání se skutečností roku 2009 počítá schválený rozpočet na rok 2010 s růstem celkových příjmů o 47,6 mld. Kč, tj. o 4,9 %, celkové výdaje by měly vzrůst o 17,9 mld. Kč, tj. o 1,5 %, a schodek by tak měl být nižší o 29,7 mld. Kč.

Z růstu celkových příjmů o 47,6 mld. Kč připadá na příjmy z daní a poplatků růst o 49,4 mld. Kč, tj. o 10,2 %, když největší nárůst proti skutečnosti 2009 představují předpokládaná inkasa spotřebních daní (o 17,3 mld. Kč, tj. o 13,9 %), daní z příjmů právnických osob (o 17,0 mld. Kč, tj. o 20,4 %) a DPH (o 11,9 mld. Kč, tj. o 6,7 %). Rozpočet příjmů z pojistného na sociální zabezpečení je proti skutečnosti 2009 vyšší o 19,3 mld. Kč, tj. o 5,5 %. Rozpočet počítá se zachováním sazeb jednotlivých složek pojistného jako v roce 2009. Rozpočet nedaňových a ostatních příjmů by měl klesnout o 21,0 mld. Kč, tj. o 14,9 %. Toto srovnání zkresluje vysoká skutečnost roku 2009 ovlivněná především usnesením vlády č. 122/2009 z února 2009, kterým vláda schválila převedení 31,7 mld. Kč z rezervních fondů organizačních složek státu do příjmů kapitoly VPS (tyto prostředky byly v roce 2009 určeny na snížení schodku státního rozpočtu). Proti rozpočtu

2009 počítá rozpočet 2010 s poklesem o 1,4 mld. Kč, tj. o 1,2 %. **Transfery přijaté od EU a převody z Národního fondu by měly dosáhnout 95,1 mld. Kč** (rozpočet 2009 činil 96,3 mld. Kč a skutečnost 2009 dosáhla 59,6 mld. Kč).

Výdajová strana státního rozpočtu počítá s vyšším čerpáním prostředků proti skutečnosti 2009 o 17,9 mld. Kč, z toho růst o 35,6 mld. Kč (tj. o 3,4 %) připadá na běžné výdaje a pokles o 17,7 mld. Kč (tj. o 13,3 %) na výdaje kapitálové.

Na růstu rozpočtovaných běžných výdajů proti skutečnosti 2009 se podílejí především úroky a ostatní finanční výdaje (růst o 10,6 mld. Kč). Sociální dávky počítají v rozpočtu na rok 2010 s růstem proti skutečnosti 2009 o 4,5 mld. Kč (tj. o 1,0 %). Z toho výdaje na důchody by měly růst o 6,4 mld. Kč. Mandatorní výdaje by měly dosáhnout 652,8 mld. Kč a převýšit tak skutečnost 2009 o 35,5 mld. Kč, tj. o 5,0 %. Jejich podíl na celkových výdajích má vzrůst na 55,1 % (rozpočet 2009 předpokládal podíl ve výši 53,5 %, skutečnost 2009 dosáhla podílu 53,3 %).

Na poklesu rozpočtu kapitálových výdajů se podílejí především investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně, které proti skutečnosti 2009 klesly z 27,4 mld. Kč na plánované 6,2 mld. Kč (proti rozpočtu 2009 se však jedná o pokles jen o 2,9 mld. Kč). Dále to jsou například nižší investice do pořízení dlouhodobého hmotného majetku (o 9,7 mld. Kč).

2. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

Z údajů o pokladním plnění státního rozpočtu vykázaných ČNB ke konci března roku 2010 vyplývá převaha výdajů státního rozpočtu nad jeho příjmy o 45,9 mld. Kč. Celkové příjmy dosáhly výše 249,2 mld. Kč a výdaje 295,1 mld. Kč.

v mld. Kč

Ukazatel	Skutečnost leden-březen 2009	2010			% plnění v roce 2009	Index 2010/2009
		Schválený rozpočet	Skutečnost leden-březen	% plnění		
1	2	3	4=3:2	5	6=3:1	
PŘÍJMY CELKEM	271,57	1022,22	249,17	24,4	24,4	91,8
VÝDAJE CELKEM	273,91	1184,92	295,11	24,9	23,5	107,7
SALDO	-2,35	-162,70	-45,94	28,2	4,5	1958,5

Celkové příjmy státního rozpočtu za 1. čtvrtletí roku 2010 ve výši 249,2 mld. Kč představovaly 24,4 % schváleného rozpočtu (v roce 2009 to bylo také 24,4 %) a meziroční pokles o 22,4 mld. Kč, tj. o 8,2 %. Proti 1/4 rozpočtu bylo inkaso o 6,4 mld. Kč nižší. Na meziročním poklesu se podílely zejména nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery (pokles o 28,7 mld. Kč, tj. o 43,0 %); ovlivněno především usnesením vlády č. 122/2009 z února 2009, kterým vláda schválila převedení 31,7 mld. Kč z rezervních

fondů organizačních složek státu do příjmů kapitoly VPS (tyto prostředky byly v roce 2009 určeny na snížení schodku státního rozpočtu). Dalších 3,6 mld. Kč v rámci tohoto usnesení a usnesení vlády č. 1626/2008 a č. 457/2009 představovalo souvztažné zvýšení příjmů i výdajů bez vlivu na schodek. **Bez těchto částek by nedaňové a ostatní příjmy byly meziročně o cca 6,6 mld. Kč vyšší**, především díky **příjmům z rozpočtu EU** (transfery přijaté od EU a Národního fondu). Ty činily **26,7 mld. Kč** (plnění na 28,0 %), což je **o 9,1 mld. Kč více** než v březnu 2009.

Na meziročním poklesu celkových příjmů se podílelo i **inkaso pojistného na sociální zabezpečení** (pokles o 5,3 mld. Kč, tj. o 5,8 %).

Naopak **inkaso daňových příjmů** vykázalo **meziroční růst o 11,6 mld. Kč** (o 10,2 %). Největší zásluhu na tom mělo inkaso spotřebních daní vč. energetických daní (růst o 7,7 mld. Kč) a také inkaso DPH (růst o 4,4 mld. Kč).

Celkové výdaje státního rozpočtu v 1. čtvrtletí roku 2010 ve výši **295,1 mld. Kč** představovaly **24,9 % schváleného rozpočtu** (v roce 2009 to bylo 23,5 %). **Meziročně vzrostly o 21,2 mld. Kč**, tj. o 7,7 %. **Proti alikvotě rozpočtu byly nižší o 1,1 mld. Kč**. Výrazný meziroční růst souvisí především s převody prostředků **na přímé náklady škol zřizovaných obcemi a kraji**. Zatímco v 1. čtvrtletí roku 2010 byla již převedena záloha na 1 i 2. čtvrtletí v celkové výši **39,0 mld. Kč** (o 19,7 mld. Kč více než v roce 2009), v roce 2009 došlo k převodu zálohy na 2. čtvrtletí až v dubnu. Na **sociálních dávkách** bylo vyčerpáno **108,6 mld. Kč** při **meziročním růstu o 3,7 mld. Kč** (z toho na **důchody** připadlo **86,2 mld. Kč** při meziročním růstu o 3,7 mld. Kč).

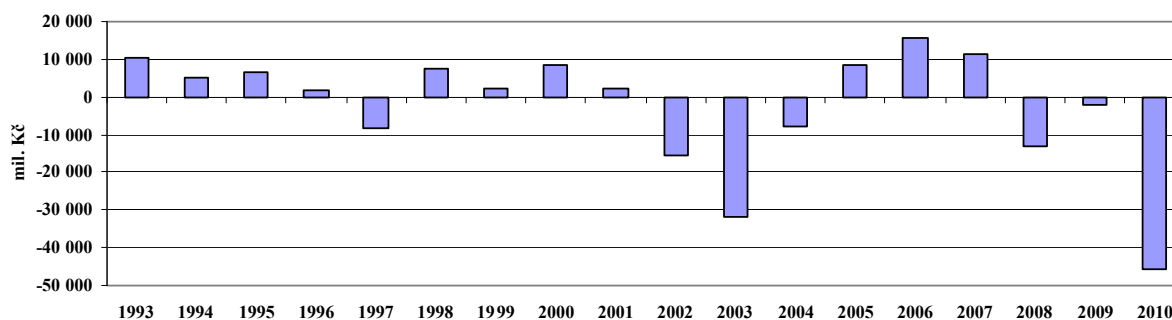
V rámci **kapitálových výdajů** (**33,1 mld. Kč** při meziročním růstu o 1,2 mld. Kč) se výrazně projevíly **transfery Státnímu fondu dopravní infrastruktury** (**15,6 mld. Kč** při meziročním růstu o 3,0 mld. Kč).

Vykázané **saldo hospodaření** státního rozpočtu (**-45,9 mld. Kč**) za 1. čtvrtletí roku 2010 představovalo **výsledek o 43,6 mld. Kč horší než ve stejném období roku 2009**. Proti čtvrtletní alikvotě schváleného schodku je to **výsledek o 5,3 mld. Kč horší**.

Meziroční srovnání negativně zkresluje výše zmíněné **usnesení vlády č. 122/2009** a také již uvedená **záloha na 2. čtvrtletí na přímé náklady škol zřizovaných obcemi a kraji** (**bez těchto vlivů ve výši přes 50 mld. Kč by hospodaření státního rozpočtu vykázalo lepší výsledek než v loňském roce**).

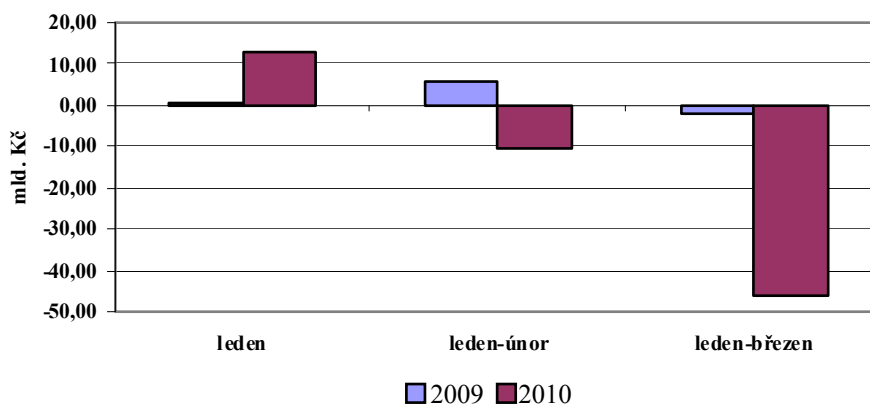
Následující tabulka a graf ukazují vývoj salda státního rozpočtu v 1. čtvrtletí v letech 1993 – 2010.

																	mil. Kč
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
10 410	4 880	6 491	1 701	-8 520	7 591	2 077	8 347	2 371	-15 737	-31 840	-7 819	8 248	15 754	11 263	-13 347	-2 346	-45 942

Vývoj salda hospodaření státního rozpočtu v průběhu 1. čtvrtletí roku 2010 ukazuje následující graf:

Vývoj salda státního rozpočtu za 3 měsíce roku 2009 a 2010

Podrobněji je hodnocení jednotlivých druhů příjmů a výdajů státního rozpočtu provedeno v dalších částech informace.

3. Příjmy státního rozpočtu

Za první čtvrtletí roku 2010 vykázal státní rozpočet **celkové příjmy ve výši 249,2 mld. Kč**, t.j. **24,4 %** celoročního rozpočtu, z toho **daňové příjmy představují 125,8 mld. Kč (23,5 %)**, **příjmy z pojistného na sociální zabezpečení 85,4 mld. Kč (23,3 %)** a **ostatní příjmy 38,0 mld. Kč (31,6 %)**.

Příjmy státního rozpočtu	2009	2010			v mld. Kč	
	Skutečnost leden-březen	Schválený rozpočet	Skutečnost leden-březen	% plnění	% plnění SR leden-březen 2009	Index skutečnost 2010/2009
	1	2	3	4=3:2	5	6=3:1
Příjmy celkem	271,57	1022,22	249,17	24,4	24,4	91,8
v tom:						
Daňové příjmy celkem	204,85	901,86	211,16	23,4	20,6	103,1
Daňové příjmy (bez pojistného SZ)	114,18	534,74	125,80	23,5	19,2	110,2
v tom:						
- DPH	37,82	188,60	42,27	22,4	19,5	111,8
- spotřební daně (vč. tzv. energetických daní)	25,45	141,10	33,17	23,5	17,7	130,3
- daně z příjmů PO	22,12	100,30	22,11	22,0	17,0	100,0
- daně z příjmů FO	24,27	88,30	24,29	27,5	22,6	100,1
vybírána srážkou	1,55	6,60	1,52	23,0	22,8	98,0
ze závislé činnosti	19,31	71,80	18,97	26,4	22,1	98,2
z příznání	3,41	9,90	3,81	38,5	26,2	111,7
- správní poplatky	0,53	2,42	0,46	18,9	21,9	86,4
- majetkové daně	2,18	9,10	1,90	20,8	18,5	87,0
- clo	0,40	1,30	0,33	25,5	24,8	83,7
- poplatky za uložení odpadů*)	0,37	1,35	0,40	29,8	27,2	109,5
- ostatní daňové příjmy**)	1,04	2,27	0,87	38,2	36,5	82,9
Pojistné na SZ	90,67	367,13	85,36	23,3	22,9	94,2
z toho: na důchodové pojištění	80,59	329,49	75,88	23,0	22,9	94,2
Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery	66,72	120,35	38,01	31,6	54,8	57,0
v tom:						
- kapitoly	26,87	104,95	32,18	30,7	25,0	119,8
z toho: transfery přijaté od EU a Národního fondu	17,53	95,10	26,66	28,0	18,2	152,1
převody z fondů OSS	5,92	0,00	1,76	x	x	29,7
přijaté sankční platby	0,37	0,97	0,36	37,8	29,5	99,8
soudní poplatky	0,30	0,86	0,25	28,6	49,4	83,0
dobrovolné pojistné	0,12	0,40	0,14	36,1	14,4	x
- kapitola Operace SFA	0,60	4,26	1,29	30,3	17,2	214,4
- kapitola Státní dluh	1,62	6,87	2,21	32,1	24,3	135,8
- VPS	37,63	4,28	2,33	54,4	872,3	6,2
v tom :						
- příjmy z úroků a real.fin.majet.	0,01	0,07	0,00	5,1	18,9	27,1
- splátky půjček ze zahraničí	0,29	0,05	0,04	72,8	182,6	13,0
- ostatní příjmy VPS**)	37,32	4,17	2,29	54,9	912,9	6,1

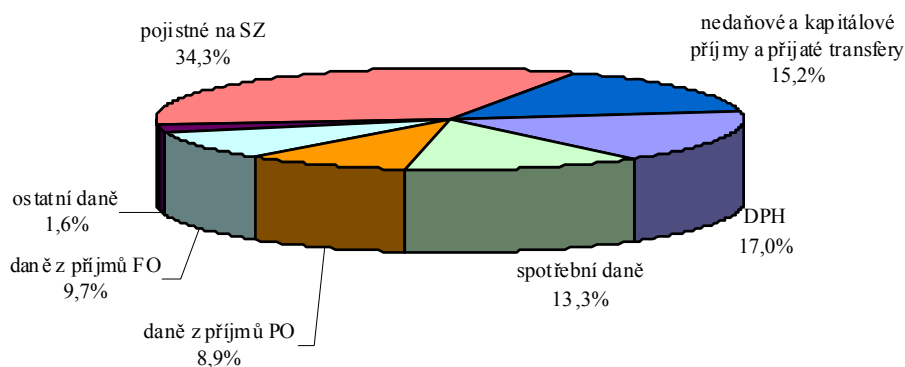
*) rozpočet i skutečnost za kapitolu OSFA

**) dopočet do celku

Z celkových příjmů představují 34,3 % příjmy z pojistného na sociální zabezpečení, 17,0 % tvoří daň z přidané hodnoty (DPH), 13,3 % je podíl příjmů ze spotřebních daní, 9,7 % jsou daně z příjmů fyzických osob (DPFO) a 8,9 % daně z příjmů právnických osob (DPPO). Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace představují cca 15,2 %. Ostatní příjmy zahrnující mimo jiné clo, poplatky a odvody v oblasti životního prostředí, majetkové daně,

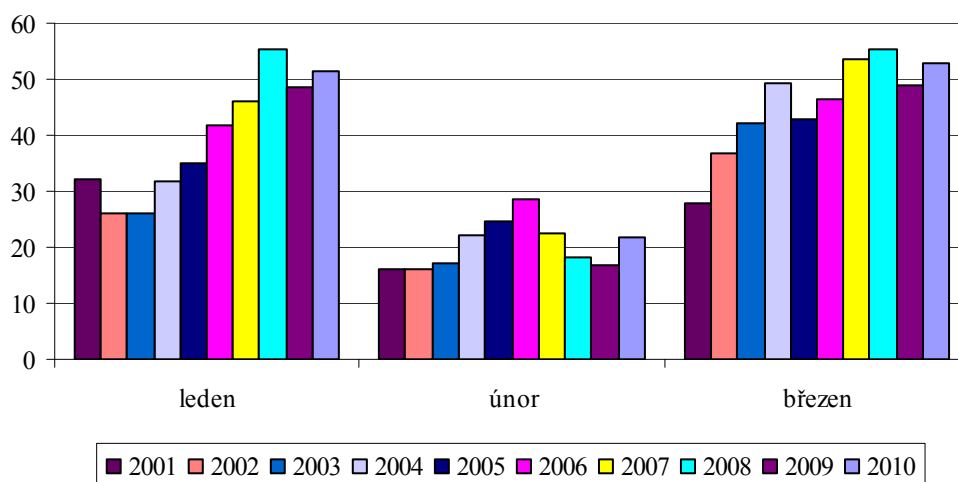
správní poplatky a tržby z prodeje kolků jsou váhově méně významné a představují 1,6 % celkových příjmů.

Struktura celkových příjmů za 1. čtvrtletí 2010 je zřejmá z grafu:

Příjmy z daní a poplatků dosáhly za první čtvrtletí letošního roku 125,8 mld. Kč, což představuje 23,5 % schváleného rozpočtu a **meziroční nárůst o 11,6 mld. Kč, tj. o 10,2 %** (rozpočet počítá s růstem 10,2 % proti skutečnosti roku 2009). Ve srovnání se stejným obdobím minulého roku je plnění rozpočtu o 4,3 procentního bodu lepší.

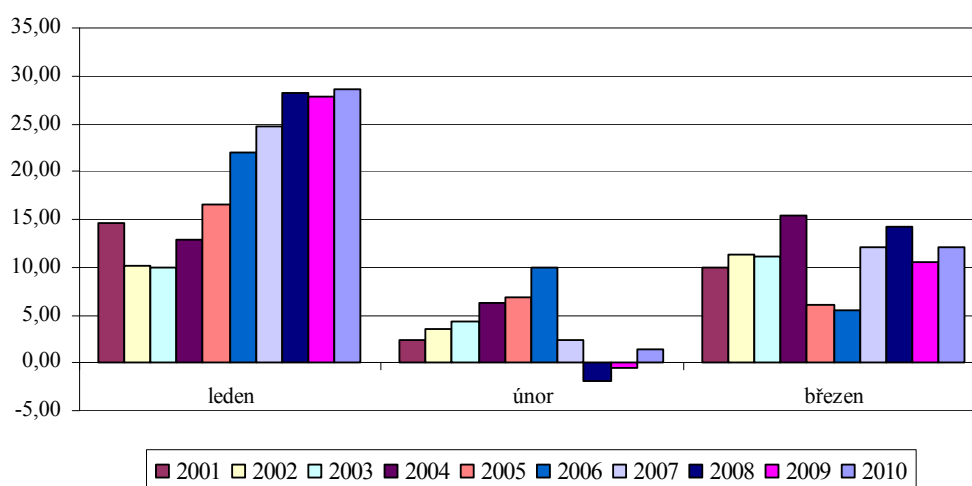
Vývoj daňových příjmů bez pojistného na sociální zabezpečení v jednotlivých měsících 1. čtvrtletí je patrný z následujícího grafu (v mld. Kč):

Na dani z přidané hodnoty bylo za 1. čtvrtletí letošního roku vybráno **42,3 mld. Kč**, tj. **22,4 %** rozpočtu, což je o 2,9 procentního bodu vyšší plnění než ve stejném období minulého roku. **Meziroční růst o 4,4 mld. Kč, tj. o 11,8 %**, je proti rozpočtované dynamice (6,7 % - měřeno ke skutečnosti 2009) vyšší o 5,1 procentního bodu.

Meziroční vývoj je z části ovlivněn zvýšením obou sazeb DPH s účinností od 1.1.2010 o 1 procentní bod na 10 procent u snížené sazby a na 20 procent u základní sazby DPH. Inkaso v období 1. čtvrtletí letošního roku zahrnuje platbu daňové povinnosti za prosinec a poslední čtvrtletí roku 2009, stejně jako vrácení nadměrných odpočtů přiznaných za stejné období loňského roku. Z tohoto důvodu se plný dopad zvýšení sazeb DPH začal projevovat až v inkasu za měsíc březen 2010. Z analýz vyplývá, že důvodem vyššího inkasa DPH v prvních měsících roku 2010 jsou rychleji klesající nadměrné odpočty a vratky DPH a pomaleji klesající daňová povinnost oproti roku 2009. Klesající daňová povinnost může být ukazatelem zhoršující se finanční situace domácností a rostoucí nezaměstnanosti. Ve druhé polovině roku by měla konečná spotřeba domácností začít rychleji růst, což by mělo znamenat i růst daňové povinnosti. Dalším faktorem, který by měl zvyšovat inkaso DPH, je rostoucí inflace, která by se měla postupně zvyšovat po celý rok 2010.

Meziroční srovnání inkasa DPH za jednotlivé měsíce 1. čtvrtletí (v mld. Kč):

Inkaso **spotřebních daní (včetně tzv. daní energetických)** dosáhlo výše **33,2 mld. Kč**, což představuje **23,5 % rozpočtu** (ke konci března 2009 to bylo plnění na 17,7 %). Proti stejnému období minulého roku došlo k růstu inkasa u těchto daní **o 7,7 mld. Kč, tj. o 30,3 %**. Rozpočet počítá s růstem o 13,9 % proti skutečnosti roku 2009. Projevuje se zde zvýšení sazeb spotřební daně z minerálních olejů, tabákových výrobků, piva a lihu. Tento růst by se měl v plné míře projevit až v dubnovém inkasu. Důvodem je splatnost spotřební daně a vliv předzásobení se výrobky s nižší sazbou spotřební daně.

Inkaso váhově nejsilnější položky, **spotřební daně z minerálních olejů**, činilo v prvním čtvrtletí roku 2010 **17,1 mld. Kč** a zaznamenalo oproti stejnému období roku 2009 nárůst o 0,3 mld. Kč (tj. o 1,8 %).

Ve sledovaném období vzrostlo rovněž inkaso spotřební **daně z tabákových výrobků**, na **11,2 mld. Kč** (nárůst oproti 1. čtvrtletí roku 2009 o 6,4 mld. Kč). Vyšší inkaso zřejmě ovlivnilo lednové předzásobením se výrobci před zvýšením sazby daně (od 1.2.2010).

Inkaso spotřební **daně z lihu** vykazuje v prvním čtvrtletí roku 2010 oproti stejnému období roku 2009 nárůst o 0,8 mld. Kč na **2,9 mld. Kč**.

Inkaso spotřební **daně z piva** rovněž mírně vzrostlo, a to o 0,1 mld. Kč a činilo tak v prvním čtvrtletí roku 2010 **0,8 mld. Kč**. Přibližně na stejné úrovni výběru minulého roku zůstala spotřební **daň z vína** a činila 0,16 mld. Kč.

V případě **energetických daní** zavedených od 1. 1. 2008 (spotřební daň z elektřiny, pevných paliv, zemního plynu a některých dalších plynů) bylo v prvním čtvrtletí roku 2010 vybráno 0,9 mld. Kč, tedy 29,4 % schváleného rozpočtu. Inkaso je na úrovni prvního čtvrtletí roku 2009.

Z výše uvedeného se lze domnívat, že rozpočtovaná částka v případě spotřebních daní bude pravděpodobně naplněna.

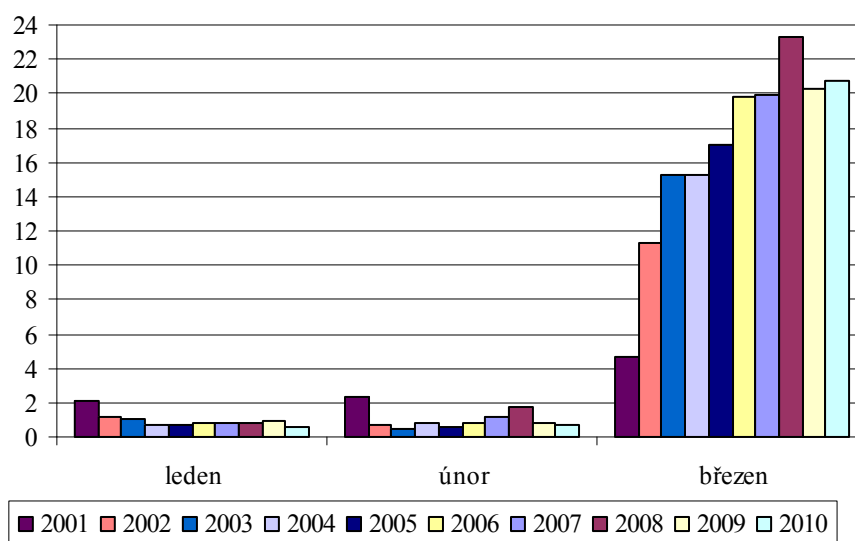
Daně z příjmů právnických osob svým objemem **22,1 mld. Kč** představovaly **22,0 % rozpočtu** a byly tak na úrovni loňského inkasa. Rozpočet počítá s růstem o 20,4 % proti skutečnosti roku 2009. Z toho v samotném březnu činilo inkaso 20,8 mld. Kč (loni to bylo 20,3 mld. Kč), což souvisí s odvodem první čtvrtletní zálohy na daň u větších plátců.

V prvních čtvrtletích bývá u daně z příjmů právnických osob obvyklé nižší plnění na úrovni cca 20 %, což souvisí s možností podání daňového přiznání do 30. června, kdy většina významných poplatníků DPPO využívá služby daňových poradců s odkladem podání přiznání do konce června, a také s postupným snižováním sazby DPPO od roku 2003 z původních 31 % na 20 % v roce 2009, a dále na 19 % od 1. ledna 2010. Absolutní výše inkasa odpovídá úrovni inkasa koncem prvního čtvrtletí v roce 2009 (22,1 mld. Kč) a mírně převyšuje inkaso této daně v letech 2006 (21,5 mld. Kč) a 2007 (21,9 mld. Kč) bez ohledu na postupný pokles sazeb. Výjimku představovala výše inkasa v roce 2008 (25,8 mld. Kč).

Vývoj inkasa v další části roku bude ovlivněn výší přeplatku na dani v souvislosti s dopadem ztrát u některých poplatníků, dále zrušením záloh u poplatníků s maximálně 5 zaměstnanci a žádostmi poplatníků o stanovení záloh jinak než podle poslední známé daňové povinnosti, a to s přihlédnutím nejen k poklesu sazeb daně, ale zejména s ohledem na dopady recese na ekonomickou aktivitu firem. Na základě vývoje pokladního plnění za

1. čtvrtletí roku za příznivé souhry okolností je možno předpokládat, že rozpočtové očekávání by mohlo být dosaženo. Přesnější závěry bude však možno učinit až měsíc po lhůtě pro podání daňového přiznání u poplatníků podléhajících auditu, tedy v závěru července. Vývoj inkasa bude výrazně ovlivněn změnami daňové povinnosti u skupiny nejvýznamnějších 20 až 100 poplatníků, vývojem investic a restrukturalizacemi v této skupině.

Rozložení inkasa z DPPO do jednotlivých měsíců prvního čtvrtletí ukazuje následující graf (v mld. Kč):

Inkaso **daní z příjmů fyzických osob dosáhlo objemu 24,3 mld. Kč, tj. 27,5 % rozpočtu** (loni plnění na 22,6 %), což představuje meziroční mírný růst o 0,1 %. Rozpočet uvažuje s růstem o 3,1 % proti skutečnosti roku 2009.

Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti dosáhla 19,0 mld. Kč při plnění rozpočtu na **26,4 %** (loni to bylo na 22,1 %) a meziročním poklesu o 0,3 mld. Kč, tj. o 1,8 %.

Rozpočet je pod úrovní skutečnosti roku 2009 o 5,2 %. Na rozdíl od vývoje inkasa pojistného, u daně z příjmů fyzických osob je situace příznivější s ohledem na okolnost, že dani z příjmů fyzických osob podléhá také odstupné vyplácené v případech ukončování pracovních smluv u zaměstnanců. Na základě vývoje pokladního plnění této položky státního rozpočtu lze předpokládat, že rozpočtované očekávání by v případě pozitivního vývoje zaměstnanosti zachování úrovně mezd mohlo být naplněno.

Daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou, resp. z kapitálových výnosů, dosáhla 1,5 mld. Kč, což představuje **23,0 %** rozpočtu (loni plnění na 22,8 %) a meziročně bylo její inkaso na téměř stejné úrovni jako v loňském roce. Rozpočet 2010 počítá s poklesem

o 6,5 % proti skutečnosti roku 2009. S ohledem na vývoj makroekonomických ukazatelů by rozpočtové očekávání mohlo být naplněno.

Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti ve výši **3,8 mld. Kč** znamená plnění rozpočtu na **38,5 %** (loni to bylo 26,2 %) a byla tak o 0,4 mld. Kč, tj. o 11,7 % nad úrovní inkasa ve stejném období roku 2009. Rozpočet 2010 (9,9 mld. Kč) je nad úrovní skutečnosti roku 2009 o 7,0 mld. Kč. Rozpočtové očekávání bude možno zrealizovat na základě vývoje pokladního plnění koncem dubna a koncem července. V tomto období se v plné míře mohou projevit případné přeplatky na dani vlivem ekonomické krize nebo naopak nedoplatky na dani vlivem odpuštění záloh u poplatníků s maximálně pěti zaměstnanci.

Příjmy ze **cla** náležející státnímu rozpočtu byly ke konci března 2010 vykázány ve výši **0,3 mld. Kč** (jedná se o národní podíl ve výši 25 % z předepsaných celních příjmů, který náleží ČR po vstupu do ES), tj. 25,5 % plnění rozpočtu. V meziročním srovnání došlo k poklesu o 0,06 mld. Kč, tj. o 16,3 %.

Správní poplatky zahrnuté v příjmech státního rozpočtu představovaly za 1. čtvrtletí 2010 částku **0,5 mld. Kč** a naplnily tak celoroční předpoklad na **18,9 %**.

Na **daních z majetkových a kapitálových převodů**, které zahrnují daň dědickou, darovací a daň z převodu nemovitostí, inkasoval státní rozpočet v 1. čtvrtletí 2010 celkem **1,9 mld. Kč**, což představuje **20,8 %** rozpočtu a meziroční pokles oproti skutečnosti o 0,3 mld. Kč. Příjmy z daně z převodu nemovitostí, která má dominantní podíl na výnosu těchto daní, tak nadále odrážejí utlumení trhu s nemovitostmi v důsledku projevů recese. Plánované příjmy státního rozpočtu tedy nemusí být naplněny.

Rozpočtované celostátní inkaso daní na rok 2010 (bez DPPO placené obcemi a kraji a bez správních a ostatních poplatků placených obcím) **ve výši 732,2 mld. Kč** je proti skutečnosti roku 2009 o **71,7 mld. Kč, tj. o 10,8 %, vyšší**.

Skutečné celostátní inkaso všech daní dosáhlo k 31.3.2010 výše 170,1 mld. Kč, což představuje 23,2 % rozpočtu a meziroční nárůst o 14,2 mld. Kč, tj. o 9,1 %. Ve stejném období minulého roku dosáhlo celostátní inkaso daní 156,0 mld. Kč, tj. 19,1% schváleného rozpočtu, a měřeno k roku 2008 meziročně pokleslo o 19,5 mld. Kč, tj. o 11,1 %.

Celostátní výnos DPH dosáhl výše 60,6 mld. Kč, což je o 6,3 mld. Kč, tj. o 11,6 % více, než ve stejném období minulého roku. Z tohoto objemu bylo **12,9 mld. Kč převedeno do rozpočtů obcí** (rozpočet na rok 2010 počítá s částkou 58,0 mld. Kč), téměř **5,4 mld. Kč do rozpočtů krajů** (rozpočet počítá s objemem 24,2 mld. Kč) a **42,3 mld. Kč zůstalo ve státním rozpočtu**.

Celostátní výnos spotřebních daní dosáhl za 1. čtvrtletí objemu 34,9 mld. Kč (plnění rozpočtu na 23,4%) a z tohoto inkasa bylo téměř **1,7 mld. Kč převedeno SFDI** (9,1 % z daně z minerálních olejů).

Celostátní výnos DPFO dosáhl 36,6 mld. Kč a byl proti stejnému období předchozího roku **vyšší o 0,4 mld. Kč, t.j. o 1,2 %**. Na této dani se kromě státního rozpočtu podílejí i rozpočty obcí a krajů. Do rozpočtů obcí bylo převedeno 9,3 mld. Kč (rozpočet počítá s objemem 34,6 mld. Kč), do rozpočtů krajů 3,0 mld. Kč (rozpočet je schválen ve výši 11,3 mld. Kč) a ve státním rozpočtu zůstal výnos ve výši téměř 24,3 mld. Kč.

Celostátní inkaso DPPO dosáhlo ke konci března 31,3 mld. Kč a je tak na úrovni roku 2009. I na této dani participují rozpočty obcí a krajů, do jejichž příjmů bylo za 1. čtvrtletí 2010 převedeno 9,2 mld. Kč, z toho obcím 6,5 mld. Kč (rozpočet počítá s objemem 36,6 mld. Kč) a krajům 2,7 mld. Kč (rozpočet počítá s 13,2 mld. Kč). Zbytek inkasa ve výši 22,1 mld. Kč byl příjmem státního rozpočtu.

Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení dosáhly 85,4 mld. Kč, což představuje 23,3 % rozpočtu (loni to bylo 22,9 %) **a meziroční pokles o 5,3 mld. Kč, t.j. o 5,8 %, kdy rozpočet roku 2010 počítá naopak s růstem o 5,5 %**. Nadále se tak projevuje vliv ekonomické krize a nezaměstnanosti. Z celkové částky připadlo na **důchodové pojištění 75,9 mld. Kč tj. 23,0 % rozpočtu**, při meziročním poklesu o 4,7 mld. Kč, tj. o 5,8 % (rozpočet počítá s růstem o 6,2 %).

Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery jsou v roce 2010 **rozpočtovány ve výši 120,4 mld. Kč, tj. o 1,5 mld. Kč (o 1,2 %) méně než předpokládal schválený státní rozpočet na rok 2009**. Meziročně klesl rozpočet nedaňových příjmů o 1,9 mld. Kč a přijatých transferů o 1,5 mld. Kč. Rozpočet kapitálových příjmů vzrostl o 1,9 mld. Kč

V 1. čtvrtletí roku 2010 dosáhly nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery celkové výše 38,0 mld. Kč, tj. 31,6 % rozpočtu, což je o 28,7 mld. Kč, tj. o 43,0 %, méně než v roce 2009. Vysoký meziroční pokles je ovlivněn vysokou skutečností roku 2009 v rámci přijatých transferů (popsáno dále).

Nedaňové příjmy - schválený rozpočet 18,8 mld. Kč - tvoří především příjmy z úroků a realizace finančního majetku (7,9 mld. Kč), příjmy ze splátek půjčených prostředků od podnikatelských subjektů (2,4 mld. Kč), příjmy jednotlivých kapitol z vlastní činnosti za služby, které poskytují veřejnosti (2,0 mld. Kč), odvody přebytků organizací s přímým vztahem (1,6 mld. Kč), přijaté sankční platby (1,0 mld. Kč), soudní poplatky (0,9 mld. Kč), přijaté vratky transferů a ostatní příjmy z finančního vypořádání předchozích let (0,5 mld. Kč), dobrovolné pojistné (0,4 mld. Kč), příjmy z pronájmu majetku (0,4 mld. Kč) a další.

Za 1. čtvrtletí roku 2010 dosáhly nedaňové příjmy podle údajů pokladního plnění státního rozpočtu **8,4 mld. Kč**, tj. 44,8 % rozpočtu. V roce 2009 to bylo 7,7 mld. Kč při plnění rozpočtu na 37,1 %. Z nich např. **příjmy z úroků a realizace finančního majetku** v rámci kapitoly **Státní dluh** činily **2,2 mld. Kč** (loni to bylo 1,6 mld. Kč) - v této kapitole jsou od roku 2008 rozpočtovány **výnosy finančního investování na účtu Řízení likvidity státní pokladny** (rozpočet 2010 ve výši 6,9 mld. Kč). Dalších **0,2 mld. Kč** v rámci **příjmy z úroků a realizace finančního majetku** tvořilo příjmy kapitoly **OSFA** (šlo především o dividendy vyplacené MF jako správci majetkové účasti státu u ČMZRB a o úrokové výnosy z investování na Jaderném účtu a účtu Rezervy pro důchodovou reformu). Do kapitoly **OSFA** byly dále převedeny příjmy **likvidačního zůstatku společnosti Osinek, a.s. v likvidaci ve výši 278 mil. Kč** (podle usnesení vlády č. 44/2010). **Přijaté sankční platby** dosáhly 365 mil. Kč, **soudní poplatky** pak 246 mil. Kč. Dále to např. byly (údaje pouze za kapitoly **VPS** a **OSFA**) **přijaté vratky transferů** (1,3 mld. Kč) či **splátky půjčených prostředků ze zahraničí** (38 mil. Kč). **Dobrovolné pojistné** (143 mil. Kč) bylo příjmem kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Rozpočet kapitálových příjmů předpokládá v roce 2010 inkaso příjmů ve výši 3,6 mld. Kč (v roce 2009 to bylo 1,7 mld. Kč). Z toho 1,6 mld. Kč se stejně jako loni týká příjmů z prodeje dlouhodobého majetku a necelé 2,0 mld. Kč příjmů z prodeje akcií a majetkových podílů.

Za 1. čtvrtletí roku 2010 dosáhly kapitálové příjmy výše **0,4 mld. Kč**, tj. 10,8 % rozpočtu. V roce 2009 to bylo 0,3 mld. Kč při plnění rozpočtu na 17,6 %.

V rámci přijatých transferů – rozpočet 98,0 mld. Kč - jsou rozpočtovány zejména prostředky plynoucí z rozpočtu Evropské unie. Patří sem především investiční (rozpočet 58,8 mld. Kč) a neinvestiční (15,5 mld. Kč) **převody z Národního fondu** – jde hlavně o prostředky ze strukturálních fondů EU a Fondu soudržnosti na financování společných programů EU a ČR. **Neinvestiční transfery přijaté od EU** (20,1 mld. Kč) počítají zejména s příjmy pro kapitolu Ministerstvo zemědělství v rámci Společné zemědělské politiky (19,5 mld. Kč - v tom částka 5,0 mld. Kč na projekty Programu rozvoje venkova, částka 13,6 mld. Kč na přímé platby včetně jednotné platby za plochu, cukr a rajčata a 0,9 mld. Kč na tržní opatření včetně opatření „včely“).

V 1. čtvrtletí roku 2010 dosáhly přijaté transfery výše **29,2 mld. Kč**, tj. 29,8 % rozpočtu. V roce 2009 to bylo 58,7 mld. Kč při plnění rozpočtu na 59,0 %. **Na výrazném meziročním poklesu** se podílelo především již zmíněné **usnesení vlády č. 122/2009** z února 2009, kterým vláda schválila převedení 31,7 mld. Kč z rezervních fondů organizačních složek státu do příjmů kapitoly **VPS** (tyto prostředky byly v roce 2009 určeny na snížení schodku státního rozpočtu). Dalších 3,6 mld. Kč v rámci tohoto usnesení a usnesení vlády

č. 1626/2008 a č. 457/2009 představovalo souvztažné zvýšení příjmů i výdajů bez vlivu na schodek. **Bez těchto částek by přijaté transfery byly meziročně vyšší**, především díky **příjmům z rozpočtu EU** (transfery přijaté od EU a Národního fondu). Ty činily **26,7 mld. Kč** (plnění na 28,0 %), což je **o 9,1 mld. Kč** více než v březnu 2009. **Převody prostředků z fondů organizačních složek státu** (především z rezervních fondů) **do příjmů kapitol** (s následným použitím ve výdajích) ve výši **1,8 mld. Kč** byly o 4,2 mld. Kč nižší než v roce 2009. Dalších 0,8 mld. Kč tvořilo v rámci přijatých transferů příjem kapitoly OSFA (výnosy z privatizovaného majetku).

Podrobnější plnění nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých transferů za 1. čtvrtletí bude známo až po zpracování finančních výkazů kapitol státního rozpočtu (tj. koncem měsíce dubna).

4. Výdaje státního rozpočtu

Zákon č. 487/2009 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2010, stanoví jeho celkové výdaje ve výši **1 184,9 mld. Kč**, z toho 99,1 mld. Kč mají být kryty prostředky z příjmů z rozpočtu Evropské unie a finančních mechanismů¹. Proti schválenému rozpočtu roku 2009 podle zákona č. 475/2008, ve znění zákona č. 423/2009 Sb., jsou celkové výdaje vyšší o 1,6 % (tj. o 18,7 mld. Kč). **Běžné výdaje** jsou ve schváleném rozpočtu 2010 zahrnuty v objemu **1 069,5 mld. Kč** při předpokládaném meziročním růstu o 1,6 % (o 17,4 mld. Kč), **kapitálové výdaje** v objemu téměř **115,4 mld. Kč** při meziročním plánovaném růstu o 1,2 %, tj. téměř o 1,4 mld. Kč.

Ve srovnání s výdaji čerpanými v roce 2009 jsou celkové výdaje schváleného rozpočtu na rok 2010 vyšší o 1,5 % (o 17,9 mld. Kč). Běžné výdaje se mají zvýšit o 3,4 % (o 35,6 mld. Kč) a kapitálové výdaje snížit o 13,3 % (o 17,7 mld. Kč).

Mandatorní výdaje, které stát hradí na základě platných zákonných předpisů nebo mezinárodních dohod a smluv, jsou ve schváleném státním rozpočtu na rok 2010 zahrnuty ve výši **652,8 mld. Kč**, tj. 55,1 % z celkových rozpočtovaných výdajů (o 1,0 p.b. více než ve schváleném rozpočtu 2009 a o 1,8 p.b. více než v čerpaných výdajích roku 2009). Meziročně se tyto výdaje mají zvýšit o 3,5 % (o 21,9 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2009, resp. o 5,0 % (30,9 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2009. **Mandatorní sociální výdaje** jsou ve státním rozpočtu obsaženy v částce **521,8 mld. Kč** s předpokladem meziročního růstu o 2,3 % (o 11,7 mld. Kč) proti srovnatelným výdajům schváleného státního rozpočtu roku

¹ Rozpočet příjmů z rozpočtu EU a finančních mechanismů je stanoven ve výši 96,6 mld. Kč – rozdíl spočívá v zavedení principu předfinancování přímých plateb u Společné zemědělské politiky.

2009, resp. o 1,8 % (o 9,0 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2009. Plánované mandatorní sociální výdaje odčerpají 51,0 % celkových rozpočtem stanovených příjmů a na celkových rozpočtovaných výdajích roku 2010 se podílejí 44,0 %. Z ostatních mandatorních výdajů jsou ve schváleném státním rozpočtu v objemu největší výdaje na dluhovou službu 63,0 mld. Kč a výdaje na odvody do rozpočtu Evropské unie 34,9 mld. Kč, atd. **Ostatní quasi mandatorní výdaje**, které představují zejména finanční prostředky nutné k zabezpečení chodu a obrany státu, jsou rozpočtovány ve výši **215,0 mld. Kč**, vč. mezd organizačních složek státu a příspěvkových organizací. Další prostředky nutné na zajištění provozu a plnění úkolů jednotlivých kapitol státního rozpočtu - **neinvestiční nákupy a související výdaje** - jsou ve schváleném rozpočtu zahrnuty ve výši **73,7 mld. Kč**.

Transfery veřejným rozpočtům územní úrovně (bez dávek v hmotné nouzi, dávek zdravotně postiženým a bez příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách) jsou rozpočtem stanoveny ve výši 108,1 mld. Kč, dotace státním fondům ve výši 82,5 mld. Kč (bez dotací na činnost SZIF), transfery podnikatelským subjektům 38,8 mld. Kč, transfery neziskovým a podobným organizacím 10,1 mld. Kč, atd.

Pokladní plnění výdajů státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2010, vč. porovnání se stejným obdobím roku 2009:

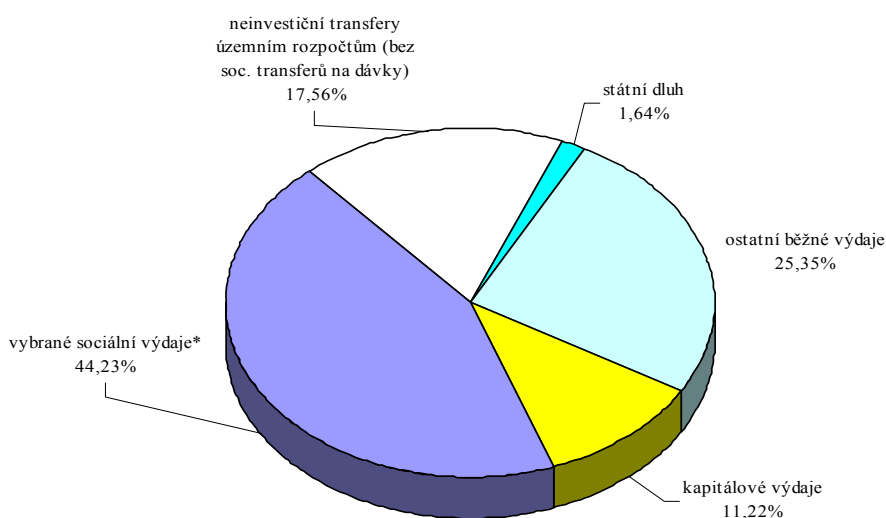
VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU	2009		2010			Index skutečnost 2010/2009	Rozdíl skutečnost 2010-2009
	Skutečnost leden-březen	% plnění SR za leden-březen*)	Schválený rozpočet	Skutečnost leden-březen	% plnění SR za leden-březen		
	1	2	3	4	5:4		
						5:1	5-1
VÝDAJE celkem	273,91	23,49	1 184,92	295,11	24,91	107,74	21,20
běžné výdaje	242,03	23,00	1 069,47	262,01	24,50	108,26	19,98
z toho:							
- platy a ostatní platby za provedenou práci a pojistné	15,14	14,74	98,41	15,42	15,67	101,89	0,29
- neinv. trans. fondům soc. a zdrav. pojištění	12,01	25,35	52,10	13,21	25,35	109,93	1,19
- neinvestiční transfery státním fondům	10,23	31,93	36,89	8,23	22,31	80,44	-2,00
- neinv. transfery veř. rozpočtům územní úrovně	31,81	23,22	126,65	51,83	40,92	162,93	20,02
- neinv. transfery příspěvkovým a pod. org.	11,88	26,10	50,26	11,83	23,54	99,59	-0,05
- sociální dávky	104,96	24,61	433,84	108,63	25,04	103,50	3,67
z toho:							
dávky důchodového pojištění	82,56	24,35	346,22	86,24	24,91	104,46	3,68
podpory v nezaměstnanosti	3,07	44,05	14,30	4,21	29,46	137,18	1,14
dávky nemocenského pojištění	7,27	25,02	23,78	6,07	25,52	83,45	-1,20
dávky státní sociální podpory	10,20	22,98	41,57	10,30	24,79	100,97	0,10
- aktivní politika zaměstnanosti	0,51	8,88	7,32	1,15	15,74	226,36	0,64
- prostředky na insolventnost	0,08	35,41	0,52	0,12	22,91	151,74	0,04
- odvody a příspěvky do rozpočtu EU	12,32	35,00	34,94	11,70	33,48	94,96	-0,62
- kapitola Státní dluh	8,93	16,06	64,10	4,85	7,56	54,28	-4,08
- kapitola OSFA	0,02	2,43	0,60	0,02	3,65	122,22	0,00
kapitálové výdaje	31,88	27,95	115,45	33,10	28,67	103,81	1,22

*) porovnání skutečného čerpání za 1. čtvrtletí 2009 ke schválenému rozpočtu na rok 2009 podle zákona č. 475/2008 Sb., ve znění zákona č. 423/2009 Sb.

Pokladní plnění výdajů státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2010 dosáhlo 295,1 mld. Kč, tj. 24,9 % schváleného rozpočtu, při meziročním růstu o 7,7 % (o 21,2 mld. Kč). Ten ovlivnilo meziroční zvýšení běžných výdajů zejména neinvestičních transferů veřejným

rozpočtům územní úrovně (o 20,0 mld. Kč), resp. záloha na přímé náklady škol zřizovaných kraji a obcemi 18,9 mld. Kč, vyplacená na rozdíl od roku 2009 v březnu, a výdaje na sociální dávky (navýšení o 3,7 mld. Kč); naopak snížení výdajů bylo vykázáno např. u výdajů kapitoly Státní dluh (o 4,1 mld. Kč). Čerpáno bylo 1,1 mld. Kč pod čtvrtletní alikvotou celoročního rozpočtu. Pro srovnání: v 1. čtvrtletí 2009 byly výdaje celkem plněny na 23,5 % rozpočtu při meziročním poklesu o 3,4 % (o 9,6 mld. Kč) a o 17,6 mld. Kč méně proti příslušné alikvotě rozpočtu.

Strukturu výdajů státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2010 ukazuje následující graf:

* viz pozn. pod čarou č. 2

Běžné výdaje ve výši **262,0 mld. Kč** byly plněny na 24,5 % rozpočtu, tj. o 1,5 procentního bodu více než ve stejném období roku 2009. Meziročně se zvýšily o 8,3 % (o 9,6 mld. Kč); proti rozpočtové alikvotě pak byly nižší o 5,4 mld. Kč.

Významná část výdajů **125,4 mld. Kč** (44,2 % celkových výdajů, resp. 49,8 % běžných výdajů) směřovala **do sociální oblasti**². Ve srovnání s 1. čtvrtletím 2009 se tyto výdaje zvýšily o 4,1 % (o 5,1 mld. Kč); jejich čerpání z celkových výdajů bylo o 1,6 procentního bodu, resp. z běžných výdajů o 2,0 procentního bodu, nižší než v roce 2009.

² sociální dávky, sociální transfery územním rozpočtům, výdaje na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, státní příspěvek na penzijní připojištění, platba státu do systému veřejného zdravotního pojištění za vybrané skupiny obyvatel

Zákonem č. 362/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s návrhem zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2010, byla schválena řada opatření, která mají napomoci ke snížení schodku státního rozpočtu a která se mj. dotýkají sociální politiky státu, např. :

- státní sociální podpora (změna zákona č. 117/1995 Sb. ve znění pozdějších předpisů):
 - snížení měsíčního přídatku na dítě o 50,- Kč a snížení rozhodného příjmu pro nárok na tuto dávku státní sociální podpory na 2,4násobek životního minima (z 2,5násobku), tj. návrat na úroveň platnou v 1. polovině roku 2009;
- nemocenské pojištění (změna zákona č. 187/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů):
 - zavedení jednotné procentní sazby pro výpočet nemocenského 60 % (tím se ruší zvýhodnění dlouhodobých pracovních neschopností nebo karantén);
 - zavedení stejné úpravy výpočtu peněžitě pomoci v mateřství a vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství jako u nemocenského;
 - zavedení třidenní karenční doby u ošetrovného obdobně jako u náhrady mzdy;
- podpory v nezaměstnanosti (změna zákona č. 435/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů):
 - zrušení § 50a zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, který zavedl zákon č. 326/2009 Sb. v rámci opatření na podporu hospodářského růstu, - podpůrná doba výplaty a sazba pro výpočet podpory v nezaměstnanosti se pro rok 2010 nemění a zůstává na úrovni roku 2009;
- pojistné na sociální zabezpečení (změna zákona č. 589/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů):
 - odložení snížení sazby pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti z 25,0 % na 24,1 % placeného zaměstnavateli; zaměstnavatelé si nadále mohou odečítat od odváděného pojistného polovinu náhradu mzdy za dobu pracovní neschopnosti (karantény) za všechny zaměstnance a ne jen za zaměstnance se zdravotním postižením;
 - zvýšení maximálního vyměřovacího základu pro placení pojistného ze 48násobku průměrné mzdy na 72násobek;
 - zrušení slevy na pojistném na sociální zabezpečení pro zaměstnavatele.

Dalším opatřením ke snížení schodku státního rozpočtu, které se dotýká sociální oblasti, byla novela vyhlášky č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon ČNR o působnosti orgánů ČR v sociálním zabezpečení, - v oblasti dávek pro osoby se zdravotním postižením byl upraven příspěvek na provoz motorového vozidla podle stupně přiznání mimořádných výhod, snížen počet kilometrů, který zakládá nárok ke zvýšení této dávky (z 9 tis. km na 7 tis. km). Na základě zákona č. 285/2009 Sb., kterým se mění některé

zákony v souvislosti s přijetím zákona o platebním styku, došlo ke změně dne platby pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti - za den splatnosti se zde považuje den připsání prostředků na účet ČNB.

Sociální dávky³ dosáhly celkem **108,6 mld. Kč** (41,5 % běžných výdajů, tj. o 1,9 procentního bodu méně než v 1. čtvrtletí 2009) a byly čerpány na 25,0 % rozpočtu při meziročním růstu o 3,5 % (o 3,7 mld. Kč). Ve státním rozpočtu 2010 jsou zahrnuty ve výši 433,8 mld. Kč s předpokládaným meziročním růstem o 1,7 % (o 7,4 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2009 a o 1,1 % (o 4,5 mld. Kč) proti skutečnosti 2009.

Největší objem z celkových sociálních dávek (79,4 %) představovaly výdaje na **dávky důchodového pojištění**, které činily **86,2 mld. Kč**, tj. 24,9 % rozpočtu, při meziročním růstu o 4,5 % (o 3,7 mld. Kč). Schválený rozpočet na rok 2010 ve výši 346,2 mld. Kč předpokládá meziroční růst o 2,1 % (o 7,2 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2009 (o 1,9 %, tj. o 6,4 mld. Kč proti skutečnosti roku 2009), a tím pokrytí zvýšených výdajů spojených s růstem počtu důchodců a se zvyšováním průměrného důchodu daným mezigenerační obměnou. Vzhledem k tomu, že nebyla splněna valorizační podmínka podle § 67 zákona č. 155/1995, o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů neuskutečnilo se na rozdíl od předchozích let v lednu pravidelné zvýšení důchodů. Na základě novely tohoto zákona však došlo k řadě významných změn, např. u doby pojištění a náhradní doby pojištění, u podmínek nároku na důchod (postupné zvyšování důchodového věku, postupné prodloužení doby pojištění potřebné pro vznik nároku na starobní důchod z 25 na 35 let, zavedení třístupňové invalidity, změna plného invalidního důchodu na důchod starobní ve věku 65 let), u výše důchodu a výplaty starobního důchodu vedle příjmu z výdělečné činnosti, k rozšíření doby možnosti pobírání předčasného starobního důchodu ze 3 na 5 let a ke změně sazeb penalizace za předčasný odchod do starobního důchodu.

Na **ostatní dávky**⁴ v sociální oblasti bylo vynaloženo celkem **7,9 mld. Kč**, tj. 24,8 % rozpočtu. Z toho **dávky nemocenského pojištění** představovaly **6,0 mld. Kč** (25,5 % rozpočtu) při meziročním snížení o 16,6 % (o 1,2 mld. Kč). Schválený rozpočet dávek nemocenského pojištění na rok 2010 ve výši 23,8 mld. Kč je o 18,2 % (o 5,3 mld. Kč) nižší proti schválenému rozpočtu roku 2009 a o 9,3 % (o 2,5 mld. Kč) proti skutečnosti 2009. Rozpočet výdajů na dávky nemocenského pojištění zohledňuje výše uvedené úpravy jejich parametrů, které jsou dočasné a platí pouze pro rok 2010.

³ dávky důchodového pojištění, ostatní dávky vč. dávek nemocenského pojištění, výdaje na dávky státní sociální podpory a podpory v nezaměstnanosti (bez sociálních dávek územním rozpočtům)

⁴ dávky nemocenského pojištění (nemocenské, ošetřovné, peněžitá pomoc v mateřství, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství), výdaje na zvláštní sociální dávky příslušníků ozbrojených sil při skončení služebního poměru, dávky pomoci v hmotné nouzi poskytované Ministerstvem obrany, příspěvek na péči poskytovaný do zahraničí, vyrovnání důchodů se Slovenskem a další drobné dávky

Dávky státní sociální podpory⁵ byly čerpány v celkové výši **10,3 mld. Kč**, tj. 24,8 % rozpočtu, při meziročním růstu o 1,0 % (o 95,5 mil. Kč). Ve schváleném rozpočtu jsou zahrnuty ve výši 41,6 mld. Kč, tj. 93,6 % schváleného rozpočtu roku 2009 (o 2,8 mld. Kč méně). Proti skutečnosti 2009 jsou plánované výdaje vyšší o 1,0 % (o 402 tis. Kč). Řada dávek státní sociální podpory je stanovena v absolutních částkách bez přímé vazby na životní minimum (rodičovský příspěvek, porodné, pohřebné) a neprobíhají jejich automatické valorizace. Životní minimum se využívá při zjišťování nároku zejména na dávky přídavek na dítě a sociální příplatek a může být navýšeno podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, nařízením vlády.

Podpory v nezaměstnanosti byly vyplaceny v částce téměř **4,2 mld. Kč**, tj. 29,5 % rozpočtu, při meziročním růstu o 37,2 % (o 1,1 mld. Kč). Výše výdajů na podpory v nezaměstnanosti závisí na celkové míře nezaměstnanosti a na jejím vývoji v souvislosti s hospodářským stavem země. Schválený státní rozpočet stanoví výdaje na tuto dávku pro rok 2010 ve výši 14,3 mld. Kč, tj. téměř trojnásobek rozpočtu výdajů stanovených zákonem č. 475/2008 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2009, a více než dvojnásobek výdajů stanovených zákonem č. 475/2008 Sb., ve znění zákona č. 423/2009 Sb. Proti skutečným výdajům v roce 2009, kdy podpory v dosáhly 15,1 mld. Kč, je rozpočtováno o 5,2 % méně (o 778 tis. Kč).

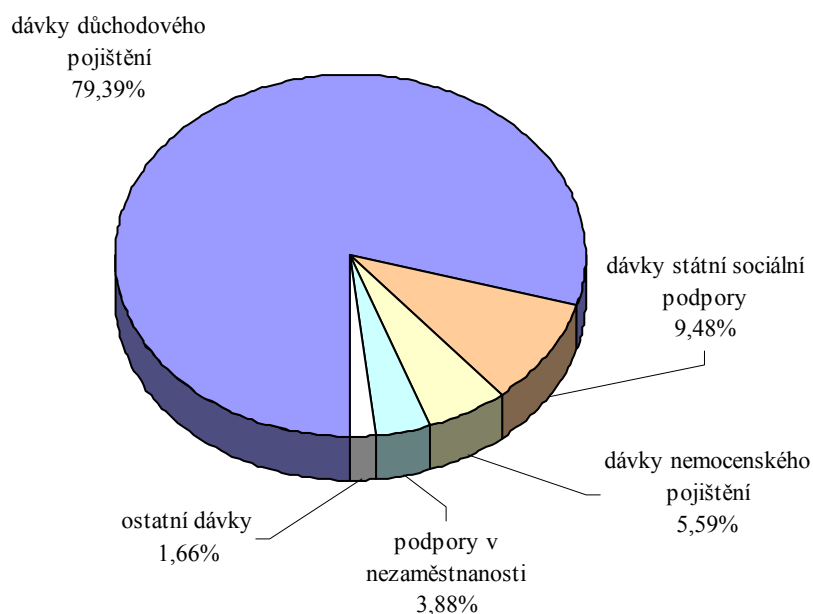
Následující tabulka ukazuje vývoj nezaměstnanosti v posledních pěti letech a v 1. čtvrtletí 2010:

	březen 2005	březen 2006	březen 2007	březen 2008	březen 2009	prosinec 2009	leden 2010	únor 2010	březen 2010
míra nezaměstnanosti v %	9,4	8,8	7,3	5,6	7,7	9,2	9,8	9,9	9,7
nezaměstnanost v tis. osob	540,5	514,8	430,5	336,3	448,9	539,1	574,2	583,1	572,8
volná pracovní místa v tis.	55,9	70,5	107,7	151,3	55,4	30,9	31,6	32,1	33,1

Míra registrované nezaměstnanosti k 31.3.2010 vypočtená z dosažitelných uchazečů o zaměstnání činila **9,7 %**, počet evidovaných nezaměstnaných dosáhl 572,8 tis. osob a počet volných pracovních míst 33,1 tis. Vyšší míra nezaměstnanosti než republikový průměr byla v 51 okresech, nejvyšší pak v okresech Jeseník 18,8 %, Bruntál 16,9 %, Most 16,8 %, Hodonín a Znojmo po 16,3 %, Děčín 15,7 %, Šumperk 14,8 %, atd.; nejnižší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána v okresech Praha-východ 3,8 %, Praha 4,0 %, Praha-západ 4,4 %, Mladá Boleslav 5,1 %, Benešov 6,0 %, atd.

⁵ přídavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, dávky péčovské péče, porodné, pohřebné

Podíl jednotlivých sociálních dávek na celkových sociálních dávkách ukazuje následující graf:

Výdaje státu na **aktivní politiku zaměstnanosti**⁶ činily téměř **1,2 mld. Kč** a proti stejnému období roku 2009 se více než zdvojnásobily (meziroční růst o 643,2 mil. Kč). Čerpáno bylo 15,7 % rozpočtu, tj. o 6,8 procentního bodu více než v 1. čtvrtletí 2009. Schválený rozpočet 7,3 mld. Kč (vč. prostředků z rozpočtu EU) předpokládá meziroční zvýšení výdajů o 27,7 % (o 1,6 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2009 a o 47,8 % (o 2,4 mld. Kč) proti skutečnosti 2009.

Výdaje na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele poskytované podle zákona č. 118/2000 Sb. dosáhly v 1. čtvrtletí 2010 celkem **118,2 mil. Kč**, tj. 22,9 % rozpočtu; meziročně se tyto výdaje zvýšily o 51,7 % (o 40,3 mil. Kč).

Nízké čerpání výdajů na **platy, ostatní platby za provedenou práci a povinné pojistné placené zaměstnavatelem** ve výši 15,7 % rozpočtu (15,4 mld. Kč) je obvyklé a souvisí s měsíčním posunem v účtování (ve stejném období předchozího roku to bylo 15,1 % rozpočtu). Meziročně tyto výdaje vzrostly o 4,8 %, tj. o 0,7 mld. Kč.

Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím byly uvolněny ve výši **11,8 mld. Kč**, tj. 23,5 % rozpočtu (o 2,6 procentního bodu méně než ve stejném období roku 2008). Meziročně tyto výdaje státního rozpočtu objemově zůstaly na úrovni 1. čtvrtletí

⁶ výdaje na rekvalifikaci, veřejně prospěšné práce, účelná pracovní místa, zaměstnanost občanů se změněnou pracovní schopností a ostatní výdaje APZ (např. investiční pobídky, cílené regionální programy, společné programy EU a ČR)

2009 (snížení o 0,4 %, tj. o 48,3 mil. Kč). Schválený rozpočet 50,3 mld. Kč počítá s meziročním poklesem výdajů o 6,6 % (o 3,5 mld. Kč) proti rozpočtu roku 2009 a o 13,4 mld. Kč (o 7,8 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2009.

Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně byly čerpány v celkovém objemu **21,4 mld. Kč**, tj. na 24,1 % rozpočtu. Z toho na **transfery fondům sociálního a zdravotního pojištění**, představující platby státu na zdravotní pojištění za vybrané skupiny obyvatel, připadlo **13,2 mld. Kč** (25,4 % rozpočtu) při meziročním zvýšení o 9,9 % (o 1,2 mld. Kč). Státní rozpočet 52,1 mld. Kč předpokládá meziroční nárůst výdajů o 9,9 % (4,7 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2009, proti skutečnosti 2009 pak o 7,0 % (o 3,4 mld. Kč). Stanovení rozpočtu vychází z vyměřovacího základu daného v § 3c zákona č. 592/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ve výši 5 355,- Kč a následně z výpočtu platby státu za dotčenou osobu a měsíc v částce 723,- Kč, tj. o 46,- Kč více než v roce 2009 a 2008. **Neinvestiční transfery státním fondům** jsou ve schváleném státním rozpočtu na rok 2010 zahrnuty v částce 36,9 mld. Kč při plánovaném meziročním navýšení o 15,1 % (o 4,8 mld. Kč), proti skutečnosti 2009 se však mají snížit o 9,2 % (o 3,8 mld. Kč). V 1. čtvrtletí bylo státním fondům převedeno celkem **8,2 mld. Kč** neinvestičních prostředků, tj. 22,3 % rozpočtu při meziročním poklesu o 19,6 % (o 2,0 mld. Kč).

V rámci běžných výdajů státního rozpočtu bylo **veřejným rozpočtům územní úrovně** převedeno **51,8 mld. Kč** neinvestičních prostředků, tj. 41,0 % rozpočtu. Meziroční růst těchto výdajů o 62,9 % (o 20,0 mld. Kč) souvisel zejména s tím, že k 31. březnu byly kapitolou Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy převedeny zálohy na přímé náklady škol zřizovaných kraji a obcemi jak na 1. čtvrtletí (21,1 mld. Kč), tak na 2. čtvrtletí (18,9 mld. Kč), když v roce 2009 byla záloha na 2. čtvrtletí převedena až začátkem dubna. Dále bylo např. kapitolou Ministerstvo práce a sociálních věcí uvolněno na dávky v hmotné nouzi a dávky zdravotně postiženým 2,1 mld. Kč a na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách 5,1 mld. Kč. Schválený rozpočet neinvestičních transferů veřejným rozpočtům územní úrovně 126,4 mld. Kč předpokládá meziroční pokles výdajů o 7,6 % (o 10,4 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu 2009 a o 2,1 % (o 2,7 mld. Kč) proti skutečnosti 2009.

Státní příspěvek na důchodové připojištění poskytnutý v 1. čtvrtletí roku 2010 činil téměř **1,4 mld. Kč**, tj. 20,9 % rozpočtu, při meziročním růstu o 3,9 % (o 50,0 mil. Kč). Schválený státní rozpočet 6,5 mld. Kč počítá s mírným růstem těchto výdajů, a to o 1,6 % (o 100 tis. Kč) proti rozpočtu roku 2009, proti skutečnosti roku 2009 pak o 22,7 % (o 1,2 mld. Kč).

Na **odvody vlastních zdrojů Evropských společenství do rozpočtu Evropské unie** je ve státním rozpočtu na rok 2010 vyčleněno 34,9 mld. Kč ke konci března byly **odvedeny** prostředky ve výši přes **11,7 mld. Kč** (33,5 % rozpočtu) a o 2,0 % (o 242,8 mil. Kč) méně než v 1. čtvrtletí 2009. Z toho odvod podle daně z přidané hodnoty, činil 1,9 mld. Kč a odvod

podle hrubého národního produktu 9,8 mld. Kč (vč. korekce UK a hrubého snížení HND pro Nizozemsko a Švédsko). Státní rozpočet těchto odvodů na rok 2010 je stanoven na stejné úrovni schváleného rozpočtu roku 2009 (nárůst 0,3 %, tj. o 273 mil. Kč), proti celoroční skutečnosti 2009 se však tyto výdaje mají zvýšit o 11,3 % (o 3,6 mld. Kč). V roce 2010 již není odváděn příspěvek do Výzkumného fondu pro uhlí a ocel jako v předchozích letech.

Výdaje kapitoly **Státní dluh** (zejména úroky) dosáhly více než **4,8 mld. Kč**, tj. 7,6 % rozpočtu (o 8,5 procentního bodu méně než v 1. čtvrtletí 2009) při meziročním poklesu o 47,7 % (o 4,0 mld. Kč). Čerpání finančních prostředků v průběhu roku souvisí s úrokovými platbami v návaznosti na platební kalendář střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů.

Státní rozpočet na rok 2010 stanovil rozsah **kapitálových výdajů** ve výši **115,4 mld. Kč**, což představuje proti schválenému rozpočtu roku 2009 o 1,3 mld. Kč, tj. o 1,1 % více, proti skutečnosti dosažené v roce 2009 pak o 17,8 mld. Kč, tj. o 13,4 % méně. Rozpočtovanou výši kapitálových výdajů ovlivnil rozsah programů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie a zajištění priorit jednotlivých kapitol v rámci stanovených výdajů. Výdaje státního rozpočtu **na financování programů** jsou stanoveny v celkové výši **54,1 mld. Kč**, tj. proti schváleného rozpočtu na rok 2009 o 8,8 mld. Kč, resp. o 13,9 % nižší. Do výdajů roku 2010 je zahrnuta i část transferů poskytnutých na financování programů z fondů Evropské unie v celkové výši 21,7 mld. Kč, proti roku 2009 o 3,3 mld. Kč, resp. o 18,0 % vyšší, a transferů poskytovaných z finančních mechanismů v celkové výši 177 mil. Kč.

Z hlediska sektoru alokace jsou výdaje státního rozpočtu na programy směřovány především ve prospěch organizací vládního sektoru, tj. subjektů zřízených (založených) ústředním orgánem státní správy (32,5 mld. Kč, tj. 60,0 % všech výdajů na programy), v menším rozsahu pak veřejnému sektoru – obcím (8,5 mld. Kč), krajům (1,0 mld. Kč) a vysokým školám (2,6 mld. Kč). Další prostředky jsou určeny neveřejnému sektoru – jiným než bankovním a finančním institucím (1,3 mld. Kč) a jiným rozpočtem předběžně nekonkretizovaným sektorům (8,0 mld. Kč).

Rozpočet vychází z výdajů na programy vedených v informačním systému programového financování tak, jak byly jednotlivými resorty zpracovány ve vazbě na oznámená „směrná čísla“ kapitol. Ve státním rozpočtu jsou jednotlivé programy rozlišeny počátečním číslem, a to podle data jejich zařazení do programového financování s tím, že programy začínající číslem 3 byly zahájeny do konce roku 2000, programy začínající číslem 2 byly zahájeny v rozmezí let 2001-2007 a programy začínající číslem 1 jsou programy zahajované od roku 2007 s tím, že dochází k částečnému překrývání s programy začínajícími číslem 2. V systému programového financování jsou Ministerstvem financí sledovány věcné, časové a finanční parametry akcí (projektů) zabezpečujících cíle jednotlivých programů.

Ve státním rozpočtu na rok 2010 je programové financování reprezentováno jedním průřezovým závazným ukazatelem („Výdaje vedené v informačním systému programového financování celkem“), kromě kapitoly Všeobecná pokladní správa, u níž jsou tyto výdaje zařazeny na specifickém závazném ukazateli. V souvislosti s připravovanou transformací programového financování byla změněna struktura státního rozpočtu s tím, že akce v jednotlivých programech jsou rozděleny podle typu na výdaje vedené v EDS (evidenční dotační systém) a v SMVS (správa majetku ve vlastnictví státu) a zároveň jsou jednotlivé programy uváděny ve struktuře členění na krátkodobé akce, střednědobé a střednědobé dokončované akce a dlouhodobé a dlouhodobé dokončované akce. Jmenovitý seznam akcí je uváděn s finančními objemy ve všech letech jejich realizace, resp. v letech 2008-2014 dle údajů uvedených v systému programového financování. Z celkových výdajů na programové financování ve výši 54,1 mld. Kč připadá na výdaje v EDS 21,5 mld. Kč a v SMVS 32,6 mld. Kč.

V roce 2010 lze očekávat změny přístupu resortů k reprodukci majetku ve vlastnictví státu, a to směrem k její neinvestiční části, tj. od pořizování nového majetku ke kvalitnější péči o jeho stav.

Z druhového hlediska jsou kapitálové výdaje rozpočtovány nejvíce jako investiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně (SFDI – 46,9 mld. Kč), transfery příspěvkovým organizacím (12,0 mld. Kč), pořízení dlouhodobého hmotného majetku (11,9 mld. Kč), podnikatelským subjektům (5,7 mld. Kč), transfery územním rozpočtům (6,2 mld. Kč) apod.

Z celkové částky 115,4 mld. Kč rozpočtovaných kapitálových výdajů **nejvíce prostředků připadá na Ministerstvo dopravy** (50,3 mld. Kč, tj. 44 % všech kapitálových výdajů státního rozpočtu), na Ministerstvo životního prostředí (13,8 mld. Kč), na kapitolu Státní dluh (12,3 mld. Kč), na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (7,6 mld. Kč), Ministerstvo pro místní rozvoj (5,4 mld. Kč), Ministerstvo obrany (5,0 mld. Kč), Ministerstvo vnitra (4,7 mld. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (2,8 mld. Kč), Ministerstvo zemědělství (2,1 mld. Kč), na kapitolu Operace státních finančních aktiv (1,8 mld. Kč), na kapitolu Všeobecná pokladní správa (1,7 mld. Kč), na Ministerstvo financí (1,6 mld. Kč), Ministerstvo kultury (1,5 mld. Kč), Ministerstvo práce a sociálních věcí (1,4 mld. Kč) apod.

K meziročnímu nárůstu rozpočtovaných kapitálových výdajů došlo především u Ministerstva dopravy a Ministerstva životního prostředí, pokles byl zaznamenán zejména u Ministerstva obrany, u kapitol Státní dluh a Všeobecná pokladní správa a u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Z uvedené celkové rozpočtované částky 54,1 mld. Kč určené na financování programů připadá největší část na státní rozpočet, resp. rozpočet kapitol správců programů (32,3 mld.

Kč, tj. 60 %), část na zdroje z Fondu soudržnosti EU (13,8 mld. Kč), ze strukturálních fondů EU (7,8 mld. Kč), resp. na zdroje z Finančního mechanismu EHP/Norsko (177 mil. Kč).

Na kapitálových výdajích se významnou měrou podílejí i výdaje na transfery na projekty **financované z úvěrů od mezinárodních finančních institucí, konkrétně od Evropské investiční banky**. Úvěry přijaté Českou republikou od této banky jsou rozpočtovány v kapitole Státní dluh a jejich čerpání v roce 2010 se očekává v celkové výši **12 672 mil. Kč**. Tyto prostředky jsou určeny **pro Ministerstvo dopravy** – celkem ve výši 10,3 mld. Kč, přičemž výdaje tohoto resortu jsou určeny výdaji na rámcový úvěr od EIB na Operační program doprava – A, a **pro Ministerstvo zemědělství** – v celkové výši 2,3 mld. Kč - na program prevence před povodněmi II (1,2 mld. Kč), na výstavbu a obnovu infrastruktury vodovodů a kanalizací (596 mil. Kč) a na podporu obnovy, odbahnění a rekonstrukce rybníků a výstavbu vodních nádrží (550 mil. Kč).

Čerpání kapitálových výdajů v prvních třech měsících roku 2010 ve výši **33,1 mld. Kč** představovalo již 28,2 % schváleného rozpočtu a bylo tak nad úrovní alikvoty rozpočtované hodnoty, což ovlivnily především transfery státním fondům, jmenovitě Státnímu fondu dopravní infrastruktury, jejichž čerpání dosáhlo 33,3 % rozpočtu. Meziročně byly kapitálové výdaje v absolutním vyjádření o 3,8 % vyšší než ve stejném období roku 2009. Podrobnější plnění kapitálových výdajů za 1. čtvrtletí bude známo až po zpracování finančních výkazů kapitol státního rozpočtu (tj. koncem měsíce dubna).

◇

Na projekty financované z úvěrů od Evropské investiční banky v rozpočtované výši 12,7 mld. Kč bylo z kapitoly Státní dluh v 1. čtvrtletí 2010 převedeno zatím 1,7 mld. Kč, přičemž tyto prostředky byly rozpočtovými opatřeními transferovány Ministerstvu zemědělství a Ministerstvu dopravy. Z toho částka 788 mil. Kč představovala prostředky na výstavbu a obnovu vodovodů a kanalizací, 231 mil. Kč se týkalo prostředků účelově určených na programy protipovodňových opatření a 649 mil. Kč bylo převedeno na projekt výstavby silničního okruhu kolem hl.m. Prahy.

Podrobnější plnění výdajů státního rozpočtu za 1. čtvrtletí bude známo až po zpracování finančních výkazů kapitol státního rozpočtu (tj. koncem měsíce dubna).